

บทที่ 1

บทนำ

การระบายสีน้ำในปัจจุบันมีบทบาทต่อการสร้างงานศิลปะ ทั้งนี้เป็นเพราะภาพที่เกิดจากการระบายสีน้ำเป็นภาพที่มีความงาม มีเสน่ห์ในตัวของมันเอง เป็นลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ น่าศึกษา โดยเฉพาะสีน้ำที่นำมาใช้ในการเขียนภาพนั้น สามารถถ่ายทอดความรู้สึกของมนุษย์ได้ด้วยตัวของมันเอง เมื่อมนุษย์สามารถสร้างสรรค์คิดค้นสีน้ำมาใช้เป็นสื่อ สีน้ำจึงมีบทบาทเป็นตัวเสริมสร้าง ให้ภาพที่ถ่ายทอดนั้นสมบูรณ์มากขึ้น

ความหมายของสีน้ำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ. ศ. 2542 (2546, หน้า 1197) กล่าวถึงสีน้ำว่าเป็นสีสำหรับระบายชนิดหนึ่ง ใช้น้ำเจือให้ละลายก่อนจะใช้ระบาย

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ -ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2541, หน้า 230) ให้ความรู้เกี่ยวกับสีน้ำว่า สีน้ำเป็นสีที่ใช้ผสมกับน้ำวาดภาพ มีลักษณะโปร่งใส ส่วนใหญ่ใช้วาดบนกระดาษหรือวัสดุอ่อนๆ สีน้ำใช้ได้ทั้งงานจิตรกรรมและภาพวาดเส้นในงานจิตรกรรม นอกจากนี้ยังอาจใช้สีผสมเป็นสีน้ำ ทำให้เป็นสีทึบแสงเรียกว่า “สีน้ำทึบ” ซึ่งจะวาดบนกระดาษขาว กระดาษสีอ่อน หรือกระดาษสีแก่ก็ได้

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่าสีน้ำ หมายถึง สีที่ใช้สำหรับผสมกับน้ำระบายบนกระดาษให้เห็นเป็นภาพต่างๆ ได้มีทั้งภาพเป็นซุ่ม ภาพเปียกและภาพแห้ง ระบายให้เกิดภาพที่มีลักษณะซุ่ม ซึ่งรูปแบบของการระบายสีน้ำจะมีลักษณะอย่างไรก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการระบายสีน้ำให้มีระยะไกลใกล้ มีสีอ่อน กลาง แก่ ระบายแล้วไม่ต้องเก็บรายละเอียดมาก เพียงเน้นให้ได้ลักษณะเฉพาะของ สีน้ำ คือความซุ่ม มีความประสานของสีให้เข้ากันหรือสีที่ตัดกันตามสิ่งที่เห็นเป็นภาพที่สวยงาม

ความสำคัญของสีน้ำ

สีน้ำมีความสำคัญมากมายในวงการศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นการระบายสีภาพต่าง ๆ ให้งดงามเหมือนจริงหรือแม้แต่ในวงการธุรกิจหรืองานด้านอื่นๆก็ยังมีนิยมใช้สีน้ำเป็นสิ่งสำคัญในการผลิต เช่น การออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรมต่าง ๆ นิยมใช้สีน้ำเพื่อเสริมสร้างแต่งงานออกแบบเหล่านั้นให้มีลักษณะและบรรยากาศคล้ายของจริงได้ดีขึ้น ก็จะมีสีน้ำเพื่อการลงสีที่ทำให้บรรยากาศสมจริง น่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้น การตกแต่งสถานที่ อาคาร ที่ใช้ในงานเฉพาะกิจต่างๆ มักนิยมใช้ภาพหรืองานจากสีน้ำมาใช้แทบทั้งสิ้น นับได้ว่าสีน้ำมีความสำคัญทั้งทางด้านงานศิลปะ และงานแขนงอื่น ๆ

ลักษณะของสีน้ำ

สีน้ำ(Water color) เป็นสีซึ่งใช้ผสมกับน้ำแล้วนำมาวาดภาพ สีน้ำมีลักษณะเป็นสีโปร่งใสสามารถนำไปใช้ผสมสารละลายบางอย่างได้อย่างดี เช่น น้ำ หรือสีประเภทเดียวกันหรือสีที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน นอกจากนั้นอาจยังใช้สีขาวผสมในสีน้ำ ทำให้เป็นสีประเภททึบแสงได้อีกด้วย เราเรียกสีชนิดนี้ว่า “สีน้ำทึบ”

สีน้ำเกิดจากส่วนผสมของสารสี ซึ่งได้จากพืชหรือแร่ธาตุต่างๆ เช่น ดินสี ผสมกับสารยึดที่ละลายน้ำได้ เช่น ยางไม้ หรือ กาว เป็นต้น

ประโยชน์ของสีน้ำและการนำไปใช้

สีน้ำเป็นสีสามารถรวมตัวเข้ากับน้ำและสีบางประเภทได้อย่างดี ทำให้สามารถนำสีน้ำไปใช้ในงานต่างๆ ได้หลายประเภท และหลายสถานการณ์ มีประโยชน์มากมายหลายด้านดังนี้

1. ใช้สีน้ำระบายเป็นภาพสำหรับติดสถานที่ต่างๆ
2. ใช้สีน้ำระบายเพื่อออกแบบสิ่งต่างๆ
3. ใช้สีน้ำระบายเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาฝึกเพื่อศึกษา
4. ใช้สีน้ำระบายเป็นภาพต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์จากความตึงเครียดต่าง ๆ เช่น

แพทย์ วิศวกร ผู้จัดการ ฯลฯ

การนำไปใช้ของสีน้ำ ส่วนใหญ่ใช้วาดบนกระดาษหรือวัสดุอ่อนๆ เช่น แพร เป็นต้น นอกจากนั้นยังใช้กับกระดาษที่สามารถดูดซึมน้ำได้อย่างดียิ่งขึ้น คนโบราณมักจะใช้วาดบนกระดาษปาปรัสที่ทำจากกกอียิปต์ ต่อมายุคกลางจึงนิยมวาดลงบนแผ่นหนัง (Parchment)

สำหรับในปัจจุบันศิลปินนิยมใช้กระดาษที่ทำด้วยมือเป็นพิเศษจากปอ ฟาง เปลือกไม้ บางครั้งปนใยฝ้ายด้วยเพื่อให้ดูดซึมน้ำได้ดียิ่งขึ้น

การนำสีน้ำไปใช้ในงานศิลปกรรมต่าง ๆ มีงานจิตรกรรม และภาพวาดลายเส้นในงานจิตรกรรม

หลักการใช้น้ำในการเขียนภาพ

สีน้ำที่ใช้กับภาพวาดในงานจิตรกรรมต่างๆ นั้น สีน้ำมีวิธีการใช้ระบายภาพได้หลายวิธี เช่น การระบายสีน้ำแบบเปียกบนเปียก โดยการทำให้เกิดลักษณะโปร่งใสเบาบางและดูเสมือนว่าเปียกชุ่มอยู่เสมอ เรียกว่า Aquarelle

นอกเหนือจากวิธีการระบายภาพด้วยสีน้ำแบบเปียกชุ่มแล้ว ยังมีวิธีอื่นๆ อีกหลายวิธีได้แก่ แบบเปียกบนแห้ง แบบแห้ง หรือ แบบใช้ร่วมกับวัสดุอื่นๆ เช่น การเช็ด การขูดขีด เป็นต้น

1. หลักการใช้สีน้ำเพื่อการระบายภาพ

หลักการสำคัญการใช้สีน้ำเพื่อการระบายภาพนั้น ควรมีหลักดังนี้

1.1 การใช้เนื้อสีต่างๆ ที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ เมื่อใช้ต้องนำมาละลายด้วยน้ำหรือผสมน้ำ

1.2 การผสมสีตามข้อ 1.1 ถ้าผสมน้ำมากสีก็จะเหลว เนื้อสีน้อย สีจางใช้ระบายบริเวณพื้น หรือแสดงระยะไกลของภาพนั้น และส่วนที่ต้องให้เป็นแสงสว่างหรือสีอ่อน ๆ ดังภาพที่ 1.1

1.3 การผสมสีตามข้อที่ 1.1 ถ้าผสมสีน้อยสีจะข้น เหมาะสำหรับระบายภาพที่แสดงความเข้มขึ้นของสิ่งต่างๆหรือระบายสีทับสีอ่อน เพื่อแสดงน้ำหนักของสีหรือลำดับสี ดังภาพที่ 1.2

1.4 การควบคุมน้ำและสีมีความสำคัญยิ่งในการระบายสีน้ำ ภาพจะเกิดเป็นมิติลึกตื้นเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับ การควบคุมน้ำและสี

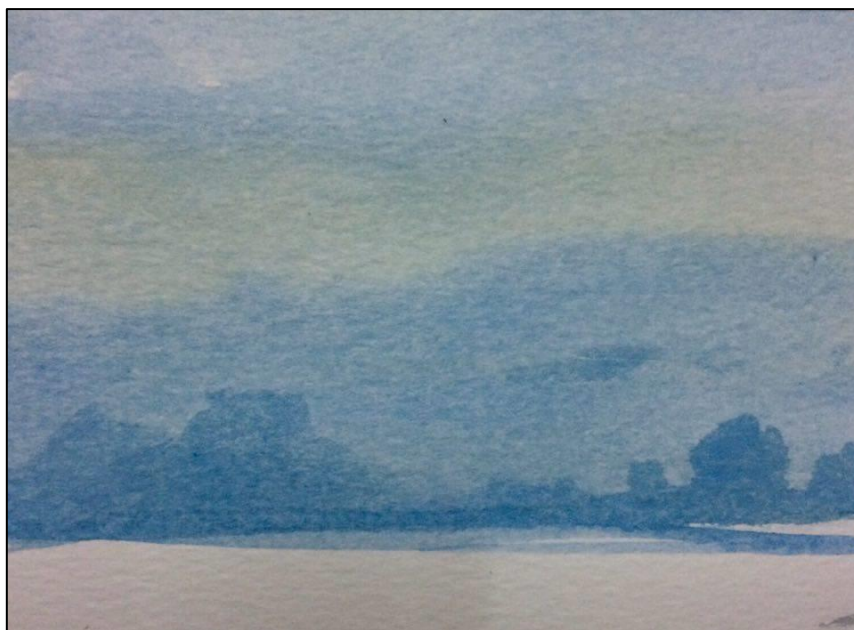
1.5 การปฏิบัติระบายสีน้ำ ควรใช้กระดาษและสีตามที่ตนถนัดและฝึกฝนจนเข้าใจถึงสื่อวัสดุนั้นก็จะทำให้ปฏิบัติได้ดี

2. ข้อสังเกตบางประการในการระบายสีน้ำ

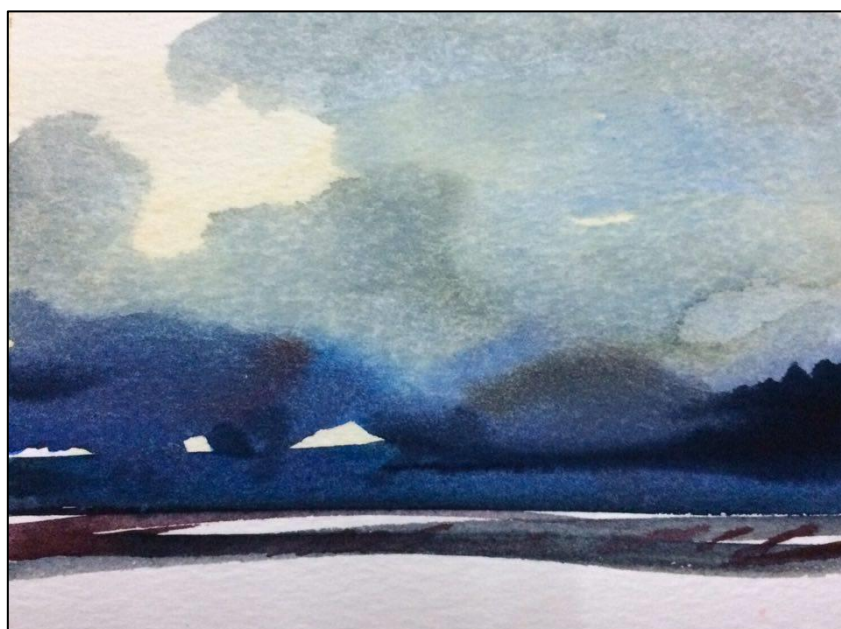
2.1 การสังเกตว่าสีกับน้ำ เมื่อผสมกันแล้วชั้นเหนียวเพียงใดนั้น ให้ลองจุ่มพู่กันลงในสิ่งที่ละลายน้ำเข้ากันดีแล้ว ยกพู่กันขึ้นให้ปลายพู่กันลงดิ่ง สังเกตดูทำสีหยดจากขนพู่กันทันทีแสดงว่าสีเหลว

2.2 ในทางกลับกันถ้าจุ่มพู่กันลงในสีแล้วยกขึ้น หายใจเข้าหายใจออกยาว ๆ 1 ครั้งแล้วสียังไม่ไหลหยดลงมา แสดงว่าสีข้นหรือนับ 1 ถึง 5 ต่อเนื่องกันแล้วสีไหลทันทีแสดงว่าชั้นปานกลาง

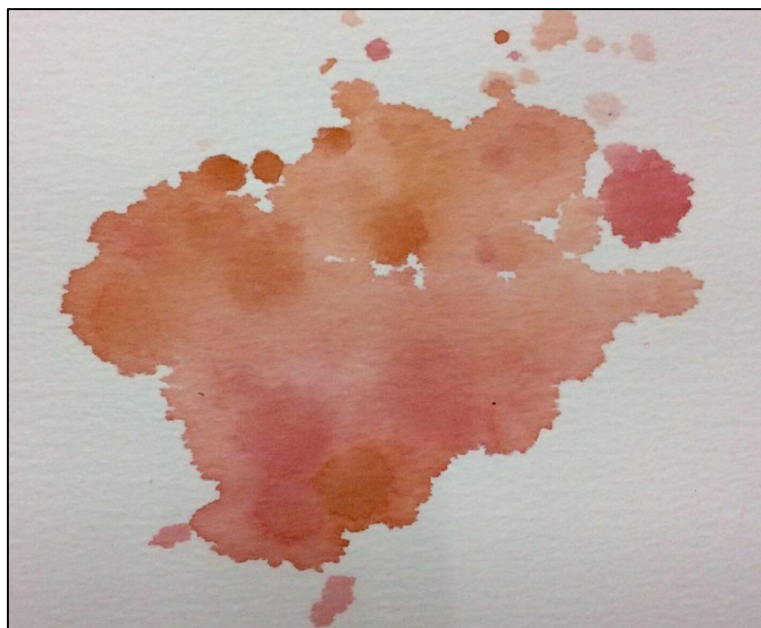
2.3 การผสมสีด้วยน้ำเพื่อให้สีชั้นนั้น มีทั้งชั้นมากไปถึงชั้นปานกลางก็ได้ การนำไประบายก็เป็นลักษณะเดียวกัน คือ การเน้นสีบนภาพ เช่น เน้นให้สีอยู่ที่เดียวหรือซึมเข้าหาสีอื่น ๆ แบบสีแห้งปนเปียกก็ได้ เป็นต้น

ภาพที่ 1.1 การระบายสีเหลืองจางๆ ใช้สำหรับภาพระยะไกล
ที่มา : สำเนาภาพจาก จีรวัดน์ วันทา

ภาพที่ 1.2 การระบายสีชั้นทับสีอ่อน เพื่อแสดงน้ำหนักของสี
ที่มา : สำเนาภาพจาก จีรวัดน์ วันทา

ภาพที่ 1.3 หยดสีที่มีความเข้มข้นน้อย
ที่มา : สำเนาภาพจาก จีรวัดน์ วันทา

ภาพที่1.4 หยดสีที่มีความเข้มข้นปานกลาง
ที่มา : สำเนาภาพจาก จีรวัดน์ วันทา

ภาพที่1.5 หยดสีที่มีความชันมาก

ที่มา : สำเนาภาพจาก จีรวัดน์ วันทา

สรุป

สีน้ำนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในงานศิลปกรรม สีน้ำเป็นสีซึ่งใช้ผสมกับน้ำนำมาวาดภาพสามารถผสมน้ำได้มาก น้อย จาง เข้ม ช้น เหลว ใส ได้ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับผู้เขียนต้องการสร้างภาพชนิดใดอย่างไรเพื่อความสมจริงหรือเพื่อความต้องการของแต่ละบุคคล

คำถามทบทวน

1. จงอธิบายความหมายของ “สีน้ำ” มาตามความเข้าใจ
2. “สีน้ำทึบ” มีลักษณะอย่างไร เกิดจากอะไร
3. “สารสี” เกิดจากสิ่งใดบ้าง นำมาใช้ประโยชน์อย่างไร
4. ที่กล่าวว่า “สีน้ำมีลักษณะโปร่งใส” นั้น หมายความว่าอย่างไร
5. หลักการสังเกตการผสมสีน้ำให้ขึ้นและเหลว มีวิธีการทดสอบอย่างไร
6. กระดาษที่นำมาใช้กับสีน้ำควรมีลักษณะใดได้บ้าง อธิบาย
7. การระบายสีน้ำให้ชุ่มบนกระดาษมีวิธีการทำอย่างไร นำไปใช้ในงานประเภทใด
8. การนำ “สีขาว” มาผสมกับสีน้ำ จะทำให้เกิดเป็นสีอย่างไร นำไปใช้ในงานประเภทใด
9. จงอธิบายถึงประโยชน์ของสีน้ำในงานต่างๆ ว่านำไปใช้อย่างไร
10. การสร้างงานศิลปะจากสีน้ำนั้นมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

โกศล พิกุล. (2545) **รูปแบบและเทคนิคการระบายสีน้ำ**. กรุงเทพฯ : สิปประภา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ. ศ. 2542** กรุงเทพฯ : นามบุคส์
พับลิเคชั่นส์

ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.